

Дмитро Тараненко,
здобувач вищої освіти
факультету педагогічних технологій
та освіти впродовж життя
(Державний Університет «Житомирська політехніка»)

Науковий керівник:
Дмитро Мельничук,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри психології та соціального забезпечення,
(Державний університет «Житомирська політехніка»)

ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Соціальний захист населення є одним з основних напрямків соціальної політики держави, який має важливе значення для підвищення рівня життя та стабільності в країні.

Соціальний захист - система принципів, методів, законодавчо встановлених державою соціальних гарантій, заходів і закладів, які забезпечують оптимальні умови життя, задоволення потреб населення [1, с. 401].

Відповідно до наказу Міністерства фінансів України «Про бюджетну класифікацію» від 14.01.2011 розділ видатків «Соціальний захист та соціальне забезпечення» (код 1000) включає в себе такі пункти: 1. Соціальний захист на випадок непрацездатності (код 1010), 2. Соціальний захист пенсіонерів (код 1020), 3. Соціальний захист ветеранів війни та праці (код 1030), 4. Соціальний захист сім'ї, дітей та молоді (код 1040), 5. Соціальний захист безробітних (код 1050), 6. Допомога у вирішенні житлового питання (1060), 7. Соціальний захист інших категорій населення (код 1070), 8. Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері соціального захисту (код 1080), 9. Інша діяльність у сфері соціального захисту (код 1090) [2, код 1000].

Аналізуючи видатки бюджету в Україні за 2021-2022 рр. (детальне порівняння в таблиці 1) спостерігається зростання

виділення коштів держави на соціальний захист: у 2021 р. сума становила 313,0 млрд грн, [3, ст.12 презентації] у 2022 р. – 320,1 млрд грн [4, ст.13 презентації]. Це безпосередньо пов'язано зі зростанням рівня інфляції, безробіттям та великою часткою пенсіонерів, оскільки населення молодого віку мігрували в зв'язку з війною.

	2021 р.	2022 р.
Усього коштів на соціальний захист та соціальне забезпечення	313,0 млрд грн.	320,1 млрд грн
Виплати	<p>195,3 млрд грн – пенсійне забезпечення;</p> <p>104,1 млрд грн – соціальне забезпечення сімей;</p> <p>3,1 млрд грн - соціальний захист для ВПО;</p> <p>2,6 млрд грн – соціальний захист для постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи;</p> <p>2,2 млрд грн - соціальний захист осіб з інвалідністю;</p>	<p>200,6 млрд грн – пенсійне забезпечення;</p> <p>66,6 млрд грн – соціальні допомоги для сімей;</p> <p>47,6 млрд грн – пільги та субсидії;</p> <p>3,1 млрд грн – допомога для ВПО;</p> <p>2,8 млрд грн – допомога для постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи.</p>

	<p>1,7 млрд грн - соціальна підтримка учасників АТО/ООС; 2,1 млрд грн - житло для Військовослужбовців.</p>	
--	--	--

Таблиця 1. Порівняння бюджетних коштів на соціальний захист та соціальне забезпечення 2021-2022 рр.

Вважаю, що наступні заходи, спрямовані на забезпечення ефективного соціального захисту населення, мають включати:

1. Розширення системи соціального страхування та системи соціальної допомоги. Наприклад, зміни в правилах визначення страхового випадку та надання соціальної допомоги (розширити коло осіб, які мають право на страхові виплати та соціальну допомогу), збільшення страхових внесків (збільшити обсяг страхових коштів, які можна використати для виплат), запровадження нових видів соціального страхування та соціальної допомоги.

2. Підвищення рівня доходів населення. Наприклад, створення нових робочих місць та підвищення мінімальної заробітної плати. В Україні рівень доходів населення залишається низьким, недостатнім для забезпечення належного рівня життя.

3. Реформування пенсійної системи. Реформування пенсійної системи України є складним і тривалим процесом, що вимагає значних зусиль та ресурсів, але успішне реформування пенсійної системи дозволить забезпечити громадянам гідний рівень пенсійного забезпечення в майбутньому: рівність у нарахуванні пенсій (громадяни з низьким трудовим стажем або низькою заробітною платою отримують пенсії, які не забезпечують їх

належним рівнем життя), достатній рівень пенсійного забезпечення (середній розмір пенсії є недостатнім для належного рівня життя).

Отже, видатки бюджету на соціальний захист населення в Україні зростають через старіння населення, зростання безробіття та міграції. Для забезпечення ефективного соціального захисту населення варто розвивати систему соціальної допомоги, розширити систему соціального страхування, реформувати пенсійну систему, підвищувати рівень доходів населення. Виконання цих заходів дозволить підвищити рівень життя населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Головатий М. Ф., Панасюк М. Б. Соціальна політика і соціальна робота: термінологічно-понятійного словника. Міжрегіональна академія управління персоналом. Київ, 2005. 401 с.

2. Наказ Міністерства фінансів України «Про бюджетну класифікацію» від 14.01.2011. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11#Text>

3. Державний бюджет України на 2021 рік. URL:

<https://mof.gov.ua/uk/budget-process-projects-declaration>

4. Державний бюджет України на 2022 рік. URL:

https://mof.gov.ua/uk/budget_2022-538